

4 ขั้นตอน วาดเขียน- ถอดบทเรียนโครงการเยาวชน

โดย ธรรมวรรณศิลป์ (โอเล่)

“
ใช้กระบวนการ
เรียนรู้ผ่านการ
เขียน เพื่อให้
ผู้เรียนได้รู้จัก
ตนเอง
”

เครื่องมือการเรียนรู้ที่จะพัฒนาเยาวชนปัจจุบันมีความสำคัญมาก ในค่ายเยาวชนปัจจุบัน จึงมีกระบวนการผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นำการเรียนรู้ที่ตนเองมีประสบการณ์ มาสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน วันนี้ขอแนะนำ ค่ายถอดบทเรียนโครงการพลเมืองรุ่นใหม่สร้างสรรค์ชุมชน ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24 – 26 สิงหาคม 2561 ณ ณ ฟิรดา ริเวอร์วิว รีสอร์ท อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี นำกระบวนการเรียนรู้หลายรูปแบบมาให้เยาวชนได้เรียนรู้กัน จึงขอนำเสนอจากเวทีวันละหนึ่งเครื่องมือเพื่อให้ได้เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

ในวันที่ 24 สิงหาคม อนุรักษ์ เม่นหุ่ม (โอเล่) ผู้จัดการสถาบันธรรมวรรณศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญการใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและการภาวนา พาเยาวชนเรียนรู้ผ่าน “4 ขั้นตอน วาดเขียน- ถอดบทเรียนโครงการเยาวชน”

กระบวนการเริ่มให้เยาวชนเริ่มทำขั้นตอนดังนี้
ขั้นที่ 1 ทำความคุ้นเคยกันผ่านการเขียน และสร้างแรงบันดาลใจในการเขียน ผูกทักษะพื้นฐานการวาดไวๆ เชื่อมโยงตัวเองกับอักษรและลายเส้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกชอบการวาดขึ้นมาแบบไวๆ

ขั้นที่ 1 ทำความคุ้นเคยกันผ่านการเขียน และสร้างแรงบันดาลใจในการเขียน

กระบวนการ

1.ให้ทุกคนเลือกอักษรภาษาไทยคนละ 1 ใบ เป็นตัวอักษรที่คิดว่าคล้ายๆ ตัวฉันเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2.แนะนำตัวเองโดยการบอกชื่อเล่นและบอกอักษรตัวที่เลือก หรือมองว่าตัวอักษรเป็นภาพอะไรก็ได้

3.จับคู่กับคนที่เลือกตัวอักษรเหมือนกัน ส่วนคนไม่มีคู่ให้จับคู่กัน /ให้เหตุผลกับเพื่อนในการเลือกอักษรตัวนี้เพราะอะไร

4.ให้ยกนิ้วชี้ขึ้นมาเขียนอักษรที่เลือกในอากาศแบบไม่บรรจบง แต่แบบมีชีวิตชีวา

และให้ใช้ศอกข้างขวา / หัวเข่า / หัวไหล่ / ศรีษะ / ลิ้น / เหว ลงเขียนตัวอักษรตัวนี้

5.โจทย์การฝึกวาดรูป

5.1การแปลงตัวอักษรให้เป็นรูปภาพ ให้เวลาสองนาทีให้เขียนอักษรที่เลือกมา 1 ตัว บนกระดาษ (ตัวใหญ่ / ตัวเล็กได้หมด) ตัวอักษรคือตัวเส้น โค้ง เว้า ยักตรง ลองมองตัวอักษรใหม่ให้เป็นแบบกายภาพ เช่นเลือก ก.ไก่ ก.ไก่ เป็นภาพอะไรดี ทำให้กลายเป็นภาพบางอย่างขึ้นมา ไม่ต้องกลัวว่าผิดหรือโดนหักคะแนนหรือไม่

ตัวอย่างการวาด

- เปาโล วาดจากอักษรค.ควาย กลายเป็นทุ่งนาแบบ จากอักษร ส.เสือ กลายเป็นบ้าน ไม้ จากอักษรฟ.ฝา เป็นกระต่ายในทุ่งหญ้า ง.งู เป็นรูปบ้าน ณ.ณเณร เป็นรูปดอกไม้

น.หนู เป็นช่อดอกไม้ ช.ช้าง กลายเป็นงูมีขาและหงอน
ปราง ตัวอักษร ย.ยักษ์ เป็นพระอาทิตย์

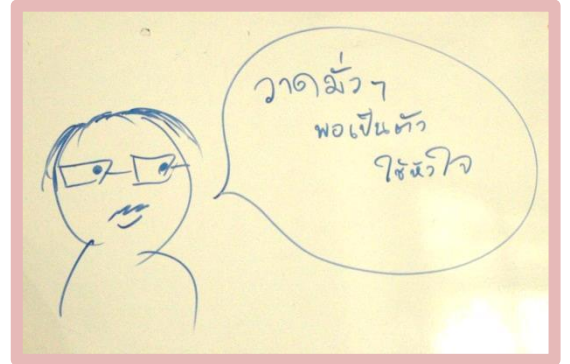

● ขั้นที่ 2 เขียนเพื่อทบทวนตนเอง เขียนเป็นเส้น เป็นภาพเขียน เขียนเป็นละคร ย้อนมองเรื่องราวทำโครงการ ใช้เครื่องมือวาดการ์ตูน

อุปกรณ์ : สมุด 1 เล่ม / ปากกา

โจทย์ : ช่วยกันวาดรูปจากวงกลมให้กลายเป็นหน้าคน วาดวงกลมหนึ่งวง กลายเป็นหน้าคนเพราะเราเติมตา ปาก จมูก หู ผม โดยให้ทีละคนวาด ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวาดรูปหน้าคนเต็มที่ละส่วน (หน้าแรกเว้นไว้ เพื่อใส่ชื่อโครงการ)

“ที่เราวาดไปสองวงดีแล้ว แต่ยังขาดสิ่งสำคัญคือไม่มีตัวเราเองอยู่เลยในสองวงนี้ ว่างตรงไหนก็ได้ในสองหน้านี้ และแต่งรอบๆ วงกลมอยากให้มียะไรเพิ่มเติมรอบๆ และในวงกลม”

● ฝึกการวาดภาพตามคำบอก

โจทย์ที่ 1

: วาดวงกลมให้เหมือนหน้าตัวเอง (เวลา 30 วินาที) วาดรูปหน้าให้เหมือนคน โดยเติมการใส่เสื้อผ้าลงไป (หน้า 2)

โจทย์ที่ 2 :

วาดสิ่งที่เราชอบ / สิ่งที่เราชอบอีกเรื่องหนึ่งคือ.. / ฉันชอบทำอะไร ให้วาดภาพเร็วภายใน 15 วินาที

โจทย์ที่ 3

: วาดรูปเพื่อนที่ทำโครงการเดียวกันกับเราและเขียนชื่อเล่นไว้ด้วย (หน้า 3) และให้เพื่อนดู

โจทย์ที่ 4

: วาดชุมชนที่ฉันอยากให้ เป็น ให้อยู่ในวงกลม (หน้า 4) และให้แต่งเติมนอกและในวงกลมและวาดตัวเองลงไปตรงไหนก็ได้ให้มีความเกี่ยวข้องด้วย — แต่งเติมเพื่อให้มีความหมายมากขึ้น ตัวเราเองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้วงกลมวงที่สองสำเร็จมากขึ้นและจับคู่ผลัดกันเล่าเรื่องวงกลมสองวง

โจทย์ที่ 5

: วาดชุมชนที่ฉันอยากให้ เป็น ให้อยู่ในวงกลม (หน้า 5) และให้แต่งเติมนอกและในวงกลมและวาดตัวเองลงไปตรงไหนก็ได้ให้มีความเกี่ยวข้องด้วย — แต่งเติมเพื่อให้มีความหมายมากขึ้น ตัวเราเองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้วงกลมวงที่สองสำเร็จมากขึ้นและจับคู่ผลัดกันเล่าเรื่องวงกลมสองวง

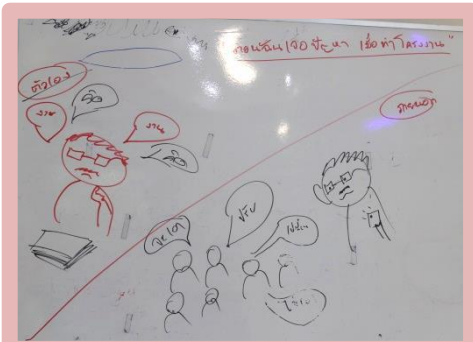
นำเสนอในวงใหญ่

1. สิ่งที่เราเห็นขยะในชุมชน สิ่งที่เราอยากให้เกิดการดื่มสุราและเล่นกีฬา และแยกขยะในชุมชน ชุมชนที่ฉันอยากให้เป็น เป็นชุมชนเล่นกีฬา แยกขยะ สะอาด
2. ชุมชนที่เราเห็นเป็นชุมชนที่มีขยะเน่าตามท่อ ทำให้เกิดการเน่าเสีย ชุมชนที่ฉันอยากให้เป็นน้ำเน่าปล่อยลงห้วยอยากให้มีกังหันลมที่ห้วยเพื่อช่วยบำบัดน้ำเสีย
3. ในชุมชนที่ไม่ชอบมี เหล้า บุหรี่ และลูกคลื่นเยอะ อยากให้ทั้งหมดหายไปหมู่บ้านได้ดูดีขึ้น
4. ในชุมชนมีเด็กแว้น อยากให้เด็กแว้นหันมาขับจักรยานและมาช่วยพ่อแม่ทำงาน
5. ปัญหาที่พบในชุมชน เยาวชนติดบุหรี่ สุรา โทรศัพท์ไม่ทำงาน อยากเห็นในชุมชนให้เลิกติดบุหรี่ สุรา และติดโทรศัพท์เกินไป

โจทย์ที่ 5 : ตอนทำโครงการฉันทำอะไรบ้าง / เขียนชื่อโครงการ / บรรยายสั้น ๆ ว่าเราทำอะไร (เดิมความรู้สึกลงไปในภาพ โดยการใส่ emoticon ใส่หน้ายิ้ม ไม่ยิ้มเข้าไป / ใส่ลายเส้นลงไป เช่น สับสน หรือแต่งที่หน้าให้ชัดเจนมากขึ้นว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง) ให้อวดตัวเองในช่วงที่ทำโครงการ สองช่วงเวลาที่เหมือนกัน ผึ่งข้าวและขวา และจับคู่กับเพื่อนคนเดิมเล่าให้เพื่อนฟัง กติกา : ผู้เล่าๆ ผู้ฟังๆ อย่างเดียวไม่ซัก ไม่ขัด (หน้า 6)

● ขั้นที่ 3 การสร้างมุมมองและการเขียนที่แตกต่าง

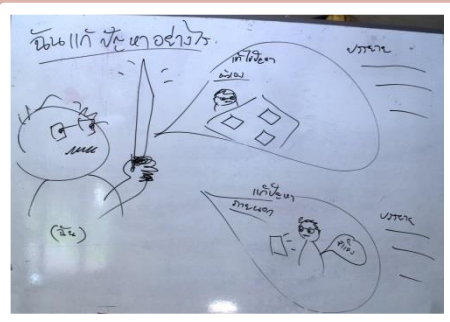

ขั้นที่ 3 การสร้างมุมมองที่แตกต่างและการเขียนที่แตกต่าง เป็นการถอดบทเรียน / อุปสรรค / โอกาสการเรียนรู้
โจทย์ : ตอนฉันเจอปัญหา เมื่อทำโครงการ ปัญหาในตัวเอง (อารมณ์ , ความรู้สึก- ภาพผึ่งข้าว) / (ภาพผึ่งขวา) **ปัญหาจากภายนอก :** แบ่งครึ่งหน้าด้วยเส้นทะเลยมุมและวาดรูป (หน้า 7)

สะท้อนในวงใหญ่

ไบรท์ : ปัญหาที่เจอ ทะเลาะกับเพื่อน และภายนอก ไม่เชื่อถือว่าทำได้หรือไม่ และผู้ใหญ่ไม่มาร่วมในโครงการ
ดอม : ปัญหาจากตัวเอง ยังงงกับวิธีการทำงาน เหนื่อย ภายนอก สภาพอากาศฝนตกหนัก แดดแรง
รัก : เหนื่อย ที่อ มั่นใจเพื่อนทำงานนิดเดียวไปกินน้ำ
พีเลียง : เหนื่อย กลัวทำไม่สำเร็จ

ขั้นที่ 3 : การถอดบทเรียน / อุปสรรค / โอกาสการเรียนรู้

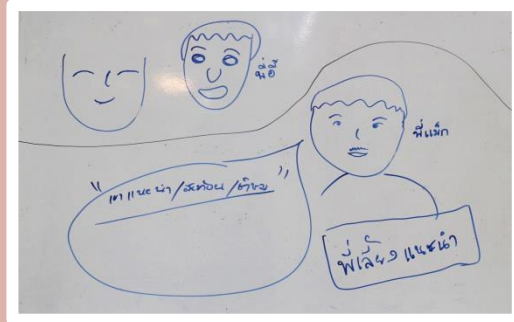
โจทย์ : “ฉันแก้ปัญหาอย่างไร” ตัวเอง / ภายนอกอย่างไรบ้าง

วาดรูปและให้เขียนบรรยายภาพอย่างน้อย 3 บรรทัด (หน้า 8)

“

เขียน
รายละเอียด
พีเลียงพูด
ติ-ชมหรือให้
ปรับปรุงเรื่อง
ใด

”

โจทย์ : วาดรูปพีเลียงในชุมชนหรืออบต.ที่ไปเยี่ยมและแนะนำระหว่างทำโครงการและเขียนชื่อ (วาดไม่เกิน 2 คน) / ให้วาดเป็นด้วยโดยนึกถึงหน้าตาว่ามีใบหน้าแบบไหนและวาดรูปทรงเค้าโครงหน้าพีเลียงคนนั้นออกมาก่อน (หน้า 9)

ขั้นตอนที่ 4 เขียนถอดบทเรียนและสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเองผ่านโครงการ

ให้เยาวชนได้เห็นประโยชน์ของสิ่งที่ทำ สิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเอง ชื่นชมตัวเอง ใช้เครื่องมือการเขียนจดหมาย และบทกวี

โจทย์ : ให้นึกถึงตัวละครที่เราชอบมา 1 ตัว (จากการ์ตูน / ภาพยนตร์ / หนังสือ): และวาดตัวละครตัวนั้น / ออกมาทำท่าทางตัวละครพร้อมบอกชื่อตัวละคร(หน้า 10)

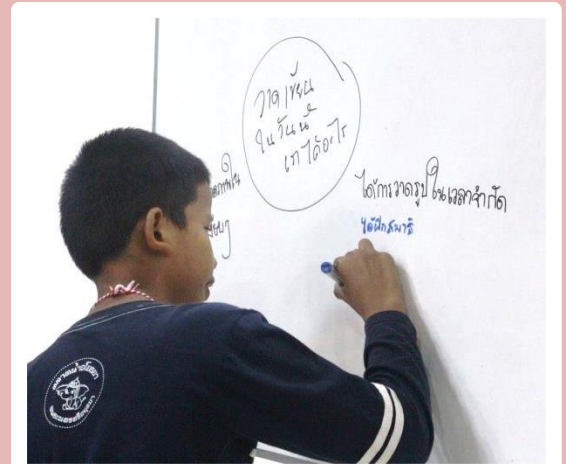
โจทย์ : ให้นึกถึงตัวละครที่เราชอบมา **1 ตัว** (จากการ์ตูน / ภาพยนตร์ / หนังสือ): และ วาดตัวละครตัวนั้น / ออกมาทำท่าทางตัวละครพร้อมบอกชื่อตัวละคร(หน้า **10**)

โจทย์ : ให้เขียนจดหมายหรือบทกวี ให้ ขึ้นต้นจดหมายว่า จดหมายจาก...(ชื่อตัวละครที่เราชอบ) โดยให้คิดว่าเมื่อตัวละครที่เราชอบแล้วมาเจอเราจะชื่นชมการทำโครงการของเราอย่างไรบ้าง / ให้เขียนไปเรื่อยๆ ไม่ต้องกลัว ผิดถูกอย่างน้อย **7 บรรทัด** (หน้า **11**)

โจทย์ : อยากวาด / เขียน อะไรที่คิดว่า **ดีต่อใจตัวเองให้วาดได้เลย** (หัวข้ออิสระ เวลา **10 นาที / หน้า 12**)

โจทย์ : วาดเขียนในวันนี้เราได้อะไร (ให้ผลัดกันมาเขียนเป็นคำพูดหรือเป็นภาพก็ได้) สะท้อนบนกระดาน

- ได้การวาดรูปในเวลาจำกัด
- ได้วาดภาพในที่เงียบ
- ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ
- ได้ความรู้สึกที่ดีมาก

โจทย์ : “ประโยชน์ของโครงการ ..(ชื่อโครงการ)...” ต่อผู้อื่น เช่น พ่อแม่ / คนในครอบครัว/ ชุมชน

ให้วาดวงกลมเหมือนดอกไม้ มีอย่างน้อย **8 กลีบ** ตรงกลางเขียนคำว่าประโยชน์ของโครงการ...(ชื่อโครงการ).....เติมเป็นภาพและคำ **8** อย่างไม่เหมือนกัน

นำเสนอกลุ่มใหญ่

ก๊ว : โครงการขยะ ประโยชน์ที่ได้คือชุมชนสะอาด น้ำไม่เน่าเสีย ทุกคนสุขภาพดี หมู่บ้านเจริญขึ้น

โจทย์ : ประโยชน์ของโครงการต่อฉัน มี **3 ข้อ**

- 1.ฉันได้ฝึกฝนอะไร
- 2.ฉันได้เรียนรู้อะไร
- 3.ฉันต้องแก้ไขอะไรให้ดีขึ้น

ให้ใช้ภาพและถ้อยคำ ไม่ใช่คำเรียงๆ มาดูแล้วน่าเบื่อให้เป็นแบบฉบับของตัวเอง

โจทย์ : เขียนจดหมายขอบคุณ ขอโทษ ให้
อภัย ในการทำโครงการ ให้แก่คนอื่น(ก็คนก็
ได้) และตนเอง

เขียนเป็นจดหมายยาวๆ ก็บรรทัดก็ได้

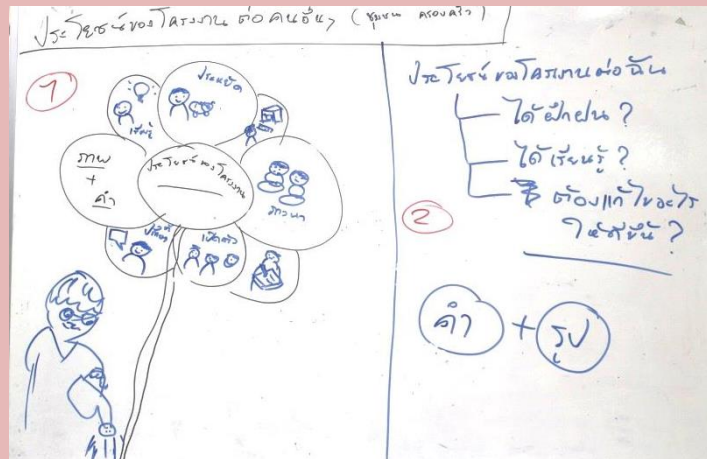
โจทย์ : ข้อดี จุดเด่น สิ่งที่น่าภูมิใจของฉัน

(อุปกรณ์ : กระดาษยาวให้ทุกคนวาดมือตัวเองลงบน
กระดาษยาวแผ่นเดียวกัน)

1.ให้เขียนข้อดี จุดเด่น สิ่งที่น่าภูมิใจของฉัน เขียน
ไว้ที่มือที่วาดบนกระดาษยาวที่ทุกคนวาดมือไว้บนนี้
ด้วยกัน

2.ให้นำข้อความจากดอกไม้ 8 กลีบมาใส่ไว้รอบๆ มือ
เรา และสามารถเติมรูปต่างๆ ได้

3.เขียน ขอขอบคุณ ขอโทษ ให้อภัย แก่ใคร รอบๆ มือ

● ที่มาค่ายถอดบทเรียนโครงการพลเมืองรุ่นใหม่สร้างสรรค์ชุมชน

หลังจากแกนนำเยาวชนในจังหวัดสุรินทร์ จากเทศบาลตำบลเมืองเก่าเทศบาลตำบลกันตวจระมวล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอียอ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท องค์การบริหารส่วนตำบลสลักไดองค์การบริหารส่วนตำบลแกใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยวัง ที่ได้ร่วมเข้าค่ายพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนสู่การเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ ที่สามารถดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้ชุมชนสังคมอย่างสร้างสรรค์ (ค่าย 10 วัน) ไปเมื่อวันที่ 20 เม.ย. - 11 พ.ค. 2561 ที่ผ่านมา ซึ่งแบ่งจัดสองครั้ง โดยมีแกนนำเยาวชน เข้าร่วมตลอดระยะเวลาการเรียนรู้ 10 วัน เมื่อกลับไปเยาวชนทุกพื้นที่ต้องกลับไปทำโครงการเยาวชนที่ชุมชน ซึ่งใช้เวลาประมาณสองเดือน โดยโครงการทั้ง 17 โครงการขณะนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

ทางมูลนิธิยุวโพธิชน ผู้ดำเนินการจัดค่ายจึงได้จัด **ค่ายถอดบทเรียนโครงการพลเมืองรุ่นใหม่สร้างสรรค์ชุมชน** โดยมีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อให้เยาวชนที่ผ่านการทำโครงการได้ทบทวนและเรียนรู้จากกิจกรรมที่ทำ 2.เพื่อให้เยาวชนได้เพิ่มทักษะ ความรู้ และแรงบันดาลใจการถอดบทเรียนและการคิด สร้างสรรค์โครงการโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย 3.เพื่อสร้างเครือข่ายแกนนำเด็กและเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้ **โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (4 ภาค) ระยะที่ 3 : การขับเคลื่อนกลไกพัฒนาเยาวชนด้วยการจัดการความรู้และกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น** สนับสนุนโดย มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สถาบันยุวโพธิชน มูลนิธิสัมมาชีพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) และมูลนิธิสยามกัมมาจล

● รายชื่อโครงการเยาวชนดังนี้

• เทศบาลตำบลเมืองแก

1.โครงการเยาวชนบ้านโนนกลางรักกีฬา 2.โครงการแกนนำทำได้ 3.โครงการห้องเรียนชุมชน 4.โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 5.โครงการเยาวชนร่วมมือสืบสานกันต๋ม 6.โครงการกีฬาเชื่อมสายใจ 4 ชุมชน

• เทศบาลตำบลกันตวจระมวล

1.โครงการ “เกษตรปลอดภัยก้าวไกลสู่อินทรีย์” ของเยาวชนบ้านทำนบ 2.โครงการส่งเสริมการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของเยาวชนบ้านโสน

• องค์การบริหารส่วนตำบลหนองอีโย

1.โครงการคลองสวยด้วยมือเรา 2.โครงการเยาวชนสืบสานตำนานบุญบั้งไฟสายสัมพันธ์ 3.โครงการพัฒนาตนเอง 3.1 อ่านหนังสือให้น้องฟังเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 3.2 ช่วยพ่อแม่ทำงานเพื่อลดการเล่นเกมส์

• องค์การบริหารส่วนตำบลสักได

1.โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 2.โครงการชุมชนปลอดภัยบ้านโคกเพชร

• องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท

1.โครงการลูกประคบช่วยชาวบ้าน 2.โครงการค้นหาเยาวชนและสร้างแกนนำเยาวชน

• องค์การบริหารส่วนตำบลแกใหญ่

1.โครงการ “บ้านจัดสรรขยะ”

• องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยว

1.โครงการเพาะเห็ดเพิ่มรายได้